

Narodni List

Glasiło narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja i. t. d.) je pošiljati na naslov: «Narodni List» v Celju. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za enkrat, dvakrat, ozir. trikrat, za večkrat znatno znižane cene. Plačevati je pristojbine za oglase po pošti na naslov: «Narodni List» v Celju. — Osebna obvestila je dobiti pri V. Spindlerju v Celju, Graben 5.

Naprej!

Celje, 30. oktobra 1906.

Niti sanjalo se nam ni, da bode naš nastop našel po celi Štajerski tako prijazen odmev. Ni izgubljena slovenska stvar na Štajerskem, dokler se najde kljub tolikovrstnim nasprotnikom vendar povsod nekaj mož, ki imajo zaupanje, da se bode naš položaj izboljšal, če se lotimo preišljenega, organiziranega narodnega dela. Teško je bilo nastopiti dandanes, ko je nasprotniška moč tako znatna. Vsi možje, ki so bili podpisani na knjižici «Štajerski Slovenci, kaj hočemo!», so bili bolj ali manj sramoteni po nasprotnem časopisju, pa kakor je videti, so postali še navdušenejši pristaši zdrave narodne ideje (misli) in novega gibanja. Narodna stranka za Štajersko še sicer ni ustanovljena, pa v resnici že vidimo njene obrise. V tem važnem trenutku polagamo torej našim nevstrašenim somišljenikom še nekatere besede na srce, da se odstranijo pomisleki in se doseže edinstvo in smotrenost.

Pred vsem si moramo biti na jasnem, kako obsežno nalogo si hočemo postaviti za bližnjo bodočnost. V tem oziru so seveda mnenja o naših ciljnih deljenah. Nekteri mislijo, da bode mo mi pri prihodnjih državnozbornskih volitvah začeli kar na celi črti boj z dosedanjo strujo in si skušali osvoboditi kar vsa poslanska mesta ter da bode mo vrgli dosedajne poslance kar med staro šaro. Ne rečemo, da nameravamo v vprašanju volitev poslancev molčati. Vendar pa ni treba misliti, da v slučaju, če si poslancev lastne struje ne priborimo, potem naša organizacija nima pomena. Toliko je gotovo in to bode mo poskrbeli, da si ne bodo upale v bodoče potegovati se za poslansko ulogo osebe, ki nič ne pomenijo in nič ne razumejo in ki še niso pokazale, da so sploh sposobne za javno delo. Zoper take prikazni bode mo nastopali kar najostreje. Kdor bode hotel tako težavno in važno ulogo sprejemati, mora pokazati, da je že kaj storil in da ima kako politično obzorje. V bodoče ne bode mo zadostovalo kot zadostno označenje temeljitega »starega programa štajerskih Slovencev«, če bode kdo izustil «vse za vero, dom, cesarja», in mu bode potem volilstvo moralo že klicati «slava!» Na take vsklike, ki ravno tako malo pomenijo kak program, kakor če pijanec «živio» ali «Bog in narod» zakliče, ne bode mo nič dali. Ti časi so minili! Narod mora vedeti, kak načrt imajo njega poslanci glede spolnjenja našega šolstva, kako hočejo sodelovati v podrobnem narodnem delu, kako si mislijo vodstvo narodnega dela v vsakem okraju, mestu, trgu! Če bode narod to vedel, bode mo enotno postopati in bode mo vedel, kaj ima v vsaki taki zadevi kot član skupnosti storiti. V takem položaju bode mo imeti narod pravo spoštovanje nasproti pravim in ne le navideznim svojim voditeljem. Da se v tem oziru nazori temeljito izpremenijo, bode ena izmed naših skrbij.

Pridemo s tem do druge jako važne točke: organizirano, preišljeno narodno delo na drobno, in sicer po enotnem načrtu za celo Spodnje Štajersko. Tu čaka našo organizacijo največji kos dela. Zdaj v Celju nimamo pojma, kako Slovence na pr. v Rogatcu davijo, Savinska dolina nima smisla za potrebe in težave ptujskega ali na pr. konjiškega okraja itd. In kako bi v tem položaju mogli še le poslanci, ki po trikrat na leto na Sp. Štajersko pridejo, položaj poznati. Naenkrat zadoni na pr. iz Polzele ali Hrastnika ali od Velike nedelje počilo o že nespremenljivo sklenjenem dejstvu, da se je ustanovila nemška šola ali da je prešla občina v nemške ali Nemcem prijazne roke, mi pa zijamo in se zgražamo. Predno pridemo spet v ravnotežje, počí že nov strel o kakem okrajnem zastopu in spet nam ne preostaja drugega nego žalovati. Mnogo bode mo še izgubili na tak način, če ne bode mo o vsem pravočasno zanesljivo obveščeni. Brez preišljene tesne organizacije pa v tem oziru ne bode spremembe. Prosimo vas torej, rojaki, stopite v naše vrste kot naši zvesti sotrudniki. Poročajte o vsaki važni stvari. Ni treba, da baš pišete dovršene članke za časopis; tudi poročila, ki služijo samo v znanje in ravnanje, ne da bi prišla v javnost, so važna. Če bode mo imeli v vsakem okraju vsaj neko število res narodno navdušenih in delavnih mož, bode mo mogli z njihovo pomočjo marsiktero narodno vprašanje z malimi žrtvami in na tihem rešiti v korist narodne stvari. Tu bode mo našincu kot obrtniku ali trgovcu do kruha pripomogli, tam nastavljenje nam nasprotnega uradnika zabranili. Brez enotne organizacije v stranki to ni mogoče.

Pa še za znaten korak moramo stopiti naprej! Tudi sedaj se ne more reči, da se glede podrobnega narodnega dela ne bi prav nič delalo. Dela se že nekaj, toda uspehi v tem oziru nas ne bode mo dvignili. Nemci imajo mnogo denarja in sredstev in vlade in javne naprave jih ščitijo. Ako bode mo se torej še tako trudili za posamezne drobtinice, jemali nam bode mo Nemci na drugi strani vendar še mnogo in nazadnje bode mo kljub trudu v malenkostih morali obupati, če ne bode druge pomoči. Ta moč, ktere še tako vstrajen posameznik ne more imeti, tiči pa edino v idejah (velikih mislih), ki celo skupnost naroda prošinjajo in ga delajo zmagovitega. Tu tiči težišče položaja. Štajerske Slovence mora zopet poživiti živahna iskra skupnosti koristij in vzorov. Vprašanja, ki so splošno važna, se morajo temeljito preresetati, potem pa mora njih rešitev postati skupna last celega naroda, ki si jih osvoji, da je ves prešinjten od prepričanja, kako mora nastopiti enotno, recimo v kmetskih ali drugih vprašanjih. To se pa bode mo moglo doseči le, če imamo trdno organizirano narodno stanko, če imamo v vsakem okraju odseke, v vsakem večjem kraju svoje zaupnike tesno združene in ob enem zvezane z enotnim osrednjim vodstvom. Preišljajte, somišljeniki, o tem! Sklicali vas bode mo večkrat na zaupna posvetovanja v Celje, ali somišljenike na pr. ptujskega okrožja v Ptuj i. t. d. in skrbeli bode mo, da ostanemo zmiraj v dotiki. V vsakem kraju moramo imeti shode in

posvetovanja, pa tudi vzgojiti si dobrih govornikov in veščakov v gospodarskih in prosvetnih rečeh. Če bode mo spravili zopet nekaj več ognja navdušenosti, pa ne prazne navdušenosti, ampak globokega razumevanja stvari med naše ljudstvo, tedaj bode mo si v narodu živeče ideje same pridobile uspehe in zmago. To bode trajen dobro utrjen napredek, mnogo važnejši nego so uspehi, ki se v podrobnem delu dosežejo z gmotnimi sredstvi, z nakupom slovenske trgovine, ki pa na pr. vsled neznačajnosti imetnika propade ali podobno! V tem oziru se nam tudi Nemcev ni treba bati. Zmagonosnih idej, če mi količkaj duševno napredujemo, oni ne bode mo mogli med našimi lastnimi rojaki izigravati zoper nas same, kakor se nam godi zdaj, ko smo, Bogu bodi potoženo, v naši javnosti ubožni na skupnih vodilnih idejah in ko se vse preračuni le od danes do jutri in iz rok v usta ali pa še to ne. Razumevajte nas, dragi somišljeniki! Niso prazne besede, o čemur govorimo in izprevidi se, da so le idealni ljudje sposobni razumeti nas in da je samo za take pri naši organizaciji (stranki) najti mesta. Smešijo nas sicer, da se je rabila v tem oziru svoječasnno o naši struji beseda «čista stranka»! Če tudi se to ime ni odobrilo, ni nas ga treba biti sram, če nam ga banalni (nizkotno misleči) rojaki tako iz visokosti pridevajo. Misel, ki tiči v besedi, mora nam biti vodnica, če hočemo v tu naznačenem smislu preporod našega naroda doseči. Umazanost, ošabnost in nestrpnost se zdaj zrcali na mnogih osebah, ki našo usodo v javnosti odločujejo. Zato je pa ljudstvo izgubilo zaupanje v vsako vodstvo. Naša stranka si mora torej z nesebičnim in požrtvovalnim delom brez stranskih namenov posameznika tla med narodom pridobiti. Delavnost bode mo odločila, ne zmerjanje in ne smešenje. Kdor seje, ta žanje. Ljudskemu bistremu pogledu ne bode mo ušlo, kdo mu dobro hoče. Mnogi stojijo pri našem početju sicer modro ob strani in čakajo, ali menda vendar ne pogorimo in da bi se z nami vred ne blamirali (osmešili). Pa naj le pazijo, da morebiti ne bode vlaka zamudili! Kdor je pa res narodnjak, naj ga neodločnost drugih ne moti. S plemenitim početjem se nikdo ne more osmešiti, če bi se tudi res ne posrečilo. Žalostno bi pa bilo za naš narod, če bi se tudi tokrat izkazalo, da seme zdravega napredka pri njem ne bi kali pognalo in da za zdrave ideje ne bi bil sprejemljiv. Toda to se ne bode mo zgodilo. Mi zaupamo v trezen razum našega slovenskega človeka. Ne bode mo iz nas postal velik narod in tega tudi ni treba, vendar so dani vsi pogoji, da si naš slovenski dom kljub prekanjenim sovražnikom vendar uredimo in si zagotovimo, če tudi skromno pa dostojno bodočnost.

V ti zadevi vas kliče osnovalni odbor narodne stranke za Štajersko na delo. V tem smislu bode k vam govoril in vas vsodbudjal govornik stranke «Narodni List».

Somišljeniki! „Narodni List“ naj roma od soseda do soseda!

Delo v sadonosniku v pozni jeseni in po zimi.

I.

Sadno drevo ne zahteva od svojega gospodarja mnogo pozornosti in strežbe, popolnoma pa vendar ne sme gospodar spregledati in pozabiti, da sadno drevo ni divja, nego da je kulturna rastlina, katere se je treba razen takrat, kadar je sadje dozorelo in je prišel čas obiranja, še spomniti v drugih letnih dobah. Tudi v pozni jeseni in po zimi je polno dela po sadonosnikih.

Po leti si lahko opazil, katere veje so na starem drevju suhe in brez listja. Če nisi utegnil jih odstraniti po letu, stori to v jeseni, če pa tudi v jeseni ne utegneš, zaznamuj jih z belim apnom ali z brezovo trto, da jih odstraniš po zimi, ko je dosti časa. Odžagaj pa suho vejo tam, kjer se začne živ les. Ako je ni treba odžagati v začetku, ampak višje, odžagaj jo vselej tik pred tanjšo stransko vejo ali vejico, ki je še živa. Rano potem gladko obreži z ostrim nožem ter jo namaži z degetom (terom), ali pa z ilovico, pomešano z apnom in kravjekom.

Letos je sadno drevice vobče bogato obrodilo. Pod težo obilnega sadja se je marsikatera veja načesnila, odčesnila, nalomila ali odlomila; če si tudi veje k deblu privezaval in podpiral. Načesnjeno vejo pritrdi z lesenim jarmom (telegami) na deblo, ali pa jo tja priveži s trtami, da ti je po zimi sneg popolnoma ne odčesne. V načesu začne drevo rado trohneti, če voda teče vanj. Da to zabraniš, zamaži razpoko z ilovico. Odčesnjeno vejo popolnoma odstrani (odsekaj, odžagaj, odreži), veliko rano pa namaži z zgoraj imenovano brozgo iz ilovice, apna in kravjeka. Malo nalomljene veje tudi pritrdi z jarmom ali trtami na deblo ali na debelejšo vejo, odlomljeno pa odreži in odstrani popolnoma. Štrcelj, ki ti je ostal na drevesu, ko si odstranil odlomljeno vejo, pa ne odžagaj ali odreži že v jeseni ali po zimi, ampak še le prihodno spomlad, ker gladka rana v hudem mrazu rada razpoka, kar seveda drevesu škoduje. Štrcelj odreži ali odžagaj pomlad tesno tam, kjer se je veja začela ali tik pred tanjšo vejico, rano pa obeži in pomaži.

Zelo važno je, da se sadno drevice, zlasti mlado, v jeseni okoplje. Ko si mlado drevo vsadil, si naredil okoli njega kup prsti. Tega pa je že v prvem letu trava tako prerasla, da se skoraj ne pozna več, da je bila tukaj kedaj zemlja prerahljana. Še huje je to pri starejšem drevju. Mokrota in zrak ne moreta v večji in v taki množini do korenin, da bi drevo dobro prospevalo. Če pa prekoplješ v jeseni kup, ne odpreš samo mokrota in zraku prostega dohoda do korenin, ampak še omogočiš, da zimski uplivi v zrahljani prsti pomnožijo hranilne snovi, kar je blizo toliko vredno, kakor če drevice pognojiš.

Ker že govorimo o gnojitvi, naj povemo še več o tem. Sadno drevice v jeseni tudi resnično pognojiti, je jako koristno. Pognoji se lahko sadno drevice s hlevskim gnojem, s stranišnim gnojem, z gnojnico, kompostno prstjo ali z umetnimi gnojili. S hlevskim gnojem ali s kompostno prstjo pognojiš drevo najuspešnejše in za več let (5—6 let), ako pri mladem drevju pod vsem drevesom, pri starem pa ob robu koša (krone) (tam so namreč koreninice, ki hrano srkajo), oprezno v kraj zlučaš, v narejeno plitvo jamo pa gnoja namečeš ali kompostne prsti naspilješ, potem pa jamo zopet zasuješ. Če se ti pa zdi to premudno, ali če ti je pri starem drevju žal za tratno celino (pa ti naj ne bo!), pa raztrosi za gnojenje pripravljen gnoj ali kompost kar tako po zemlji pod drevesom. Stranišni gnoj razlij ali razmeči na zrahljano ali nezrahljano zemljo pod drevesom, pa še le potem, ko je jesenski dež zgornje plasti zemlje dobro premočil, ker je stranišni gnoj zelo oster in lahko koreninam škoduje. Ako si primešal stranišniku pepela ali žveplenokislega kalija, je uspeh te gnojitve popolnejši. S stranišnikom gnoji vsako drugo ali tretje leto. Ako nameravaš pognojiti drevice z gnojnico, naredi pod drevesom večje število

plitvih, ne daleč vsaksebi stoječih jamic ali dražnic v podobi krogov in jih večkrat napolni z gnojnico. Z gnojnico pognoji drevice vsako drugo leto. V novejšem času gnojijo sadno drevice tudi z umetnimi gnojili. Za vsako večje drevo se vzame: a) $1\frac{1}{2}$ —2 kilograma žveplenokislega kalija b) 1 — $1\frac{1}{2}$ kilograma žveplenokislega amonjaka c) 1 — $1\frac{1}{2}$ kilograma superfosfata. Te vrste umetnih gnojil se zmešajo in zmes se natrosi na celo, še boljše pa na zrahljano zemljo pod drevesom, največ ob robu koša. Z navedenimi umetnimi gnojili pognoji drevice vsako drugo ali vsako tretje leto.

Po deblu in debelejših vejah se naselijo liščaji in mahovi. Liščaji in mahovi sicer ne zajedajo drevesa, ker niso rastline zajedavke, pač pa ovirajo menjavo plinov med notranjo drevesno tkanino (sestavino) in med podnebnim zrakom; vrh tega dajejo raznemu škodljivemu mrčesu skrivišča in zavetja. Ostrži torej v jeseni z drevesnim strgačem vse te nepoklicane goste, in z njimi skorjevo hrupo, za katero se tudi skriva škodljivi mrčes, potem pa namaži očiščene dele z brozgo iz ilovice, apna in kravjeka.

Tudi nekaterim večim škodljivcem se moramo postaviti že v jeseni v obrambo. O teh nekoliko prihodnjic.

LISTEK.

Pravljica o Rifniškem gradu.

Ako se pripelješ, dragi čitatelj, po železnici v naš prijazni Šentjur, zagledaš že od daleč v vznožju pod najvišjim hribom na vzhodni strani visoko starodavno zidovje nekdanjega Rifniškega grada. Kakor vse kaže, je tukaj prebivala nekdanja mogočna gospoda in je gospodarila močna pest nekdanjega plemenitstva. Močni visoki stolpi, kateri se dvigajo na holmu, so že zasuti skoraj do prvega nadstropja. Na zahodni strani nekoliko nižje, tako pripovedujejo ljudje, so bile grozne ječe za vse, ki se graščakom niso udali mirnim potom. Po zidovih lahko razločno bereš na tisoče podpisov obiskovalcev razvaline. Razgled je veličasten na vse strani. Vidiš divno ravan od Solčavskih planin pa noter do Boča, kateri ponosno gleda na druge pritlikavce. Celi okraj je nekdanj bil v oblasti Rifničanov in po zemljiških knjigah se še sedaj skoraj vedno imenuje davkarska občina Rifnik. Pripoveduje se o tem gradu zanimiva pravljica, katero Vam, cenjeni čitatelji, tukaj doslovno zapišem.

Zidovje gradu, o katerem govori pravljica, je na severni strani večinoma obdano z lepim bukovim gozdom, a zgornja, to je jugoizhodna stran je lepa prijazna dolina, v kateri se nahajajo rodovitne njive in travniki. Svet se polagoma vzdiguje na vse strani in na desni strani proti zahodu so bile nekdanj naselbine malih posestnikov, katere so še sedaj last tamošnjega kmeta A. O. Prebival je na tej kmetiji nekoč mož-korenjak stare slovenske krvi, imel je ženo s par ljubkimi otročki; živeli so lepo složno in zadovoljno. Nekega dne se kakor po navadi napoti kositi travo za živino v obližje grada. Pridno začne kositi in spravljati, kar se mu približa črno oblečen sivolas gospod in se prijazno ž njim pomenkuje. Končno ga praša, ali bi ne hotel iti za trenutek ž njim. Kmetič, dobro storiti vaju in nič hudega sluteč se napoti s starčkom proti gradu. Prideta do malih, močnih železnih vrat. A glej, vrata se sama odpro in zapro. Še par korakov in že sta v krasno razsvetljeni veliki sobani. Od bleska, zlata in srebra kmetič skoraj ne more gledati. Ob stenah je bilo polno kipov v naravni velikosti; v njih je bilo polno življenja. Zatem prideta v malo sobo. Pri majhnem okrogli mizi je sedelo troje oseb, kakor je bilo soditi, žena in dvoje otrok. Žena s črno ruto v roki si je jokaje zakrivala obraz, otroka pa sta plakala in grozne velike kače so se jima ovijale pri kolenih okrog nog, da se nista mogla ganiti s prostora.

Z bolestjo v srcu je gledal kmetič ta žalostni prizor. A šla sta dalje in prideta naposled v globoko, prostrano klet. Kmetič, misleč, da samo sanjari, zagleda tukaj celo vrsto velikih kadi, ki so bile od prve do zadnje napolnjene z samim zlatom in srebrom. Ves razburjen ne ve, kaj bi počel samega hrepenenja po zemeljskih zakladih. Konečno pristopi k njemu starček in ga prijazno poprosi, naj mu na kadeh lepo obroče pritrdi, ker bi sicer kmalu popustili. Sivi starček odide, a kmetič se spravi pridno k odkazanemu delu. Vsaki udarec kladi po obroču je prijetno zavenel na njegovo uho. Pridno dela in dela naprej, a se vedno ozira na lepe kupe rumenjakov. Čas mu je hitro minil in kmalu je delo dogotovil. Starček pride pogledat in ko vidi delo dokončano, praša kmetiča za račun. Ta nekoliko pomisli ter pove neko svoto kot plačilo za svoje delo. Starček grozno zavpije ter pravi: Nesrečni človek, kaj si mi storil! V tisočih letih je bilo danes Tebi mogoče, mene in mojo družino rešiti groznih muk, ki jih že tisoč let trpimo. Ako bi ne bil nič računal od svojega dela, bil bi ves ta zaklad Tvoj, in mene bi bil rešil strašnega trpljenja. Semena še ni nikjer, ki bo vzrastlo iz njega močno drevo, iz katerega se bo delala zibelka, ki bo v njej spaval človek, kateremu bo zopet mogoče, kakor Tebi danes, mene rešiti tega trpljenja. Komaj to izgovori, zabobni po gradu s strašnim pokom, zabliska se in kmetič v strahu omedli. Ko se zopet zave, je bil na pašniku, od koder je bil odšel. Napoti se proti domu, a čuda! povsod je bil ljudem neznan. Vse je bilo drugače. Ne njegove hiše, ne gospodarskih poslopij, ne žene, ne otrok ni bilo nikjer. Žalosten začne popraševati, a nihče mu ne more nič gotovega povedati.

Močno se spomnijo najstarejši možje, da je pred več sto leti izginil odtod neki mož, žena in otroci so z veliko žalostjo pozvedovali po svojem očetu, a ves trud jim je bil zaman.

Iz političnega sveta.

V državnem zboru na Dunaju so sklenili, da se podržavi Severna železnica, ki je bila dozdaj last zasebne družbe. — Tekoči teden menda že pride na vrsto drugo branje volilne preosnove. Ta trenutek bo važen za slovenske poslance, posebej za naše slovenske. Edino tukaj je še mogoče, popraviti krivice, ki zadenejo Slovence na Koroškem in Štajerskem, če se sprejme predloga, kakor jo je sprejel volilni odsek. Za koroške Slovence se mora doseči kak uspeh. Malorusi in Čehi so sila nezadovoljni s sedanjim načrtom in upamo, da bodo naši poslanci v zvezi s poslanci teh dveh narodov ter s Hrvati storili svojo dolžnost in ostro nastopili za naše pravice. Ljudstvo jim je jasno reklo, da rajši nič, kakor tako krivico, ki bi postala za večno zakon. — V odseku za volilno preosnovo so minoli teden sprejeli z 32 proti 12 glasovom predlog, katerega smisel je sledeči: Ako bi se kedaj spreminjala volilna preosnova, kakoršna se bo sedaj sprejela, je za to potrebno, da je navzočih od 516 poslancev, ki jih bo imela bodoča zbornica, 343, torej eden manj, nego dve tretjini. A 3 predsedniki drž. zbornice ter ministri, ki so obenem poslanci, se sploh ne smejo prištevati, tako da je potrebna po sedanjem sklepu pravzaprav navzočnost več nego 2 tretjini poslancev. Nemci so, kakor znano, zahtevali prvotno dve tretjini. Torej je predlog, ki se je potom kompromisa (sporazumljenja) sprejel, slabši nego prvotni nemški. In to imenujejo naši poslanci, na čelu jim veliki dr. Šušteršič, še «uspeh». Slovensko ljudstvo se bo svoječasno, posebej na slovenskem Štajerskem, svojim poslancem prav lepo zahvalilo za takšne uspehe. Pa še nekaj so sklenili v odseku: Če se hoče za kako deželo spremeniti razdelitev volilnih okrajev, mora biti iz te dežele navzočih 50% poslancev. S tem so koroški Slovenci politično za vedno mrtvi in na slovenskem Štajerskem izgubimo za nedogleden čas mesta in trge. Ker če bi n. pr. štajerski nemški poslanci videli, da bi se v zbornici vendar znala dobiti

večina za Slovincem pravični predlog, pač čisto navadno ne pridejo k seji in ker je nemških štajerskih poslancev več ko 50%, se o Štajerskem sploh ne bo moglo sklepati. Na ta način ostanejo torej volilni okraji za večno nam krivično prikrojeni. In vendar tudi to proglašajo dr. Šušteršič in njegova garda za nekak uspeh. Dovolj jasno je že povedalo slovensko ljudstvo na Štajerskem in Koroškem svojim poslancem, da tako sramotnih pogojev ne smemo in ne moremo sprejeti, in upamo, da bodo poslanci konečno ta glas uvaževali ter nastopili za slovensko čast z največjo odločnostjo, kakršno so pa sicer — po dosedajšnjih njihovih neuspehih sodeč — pokazati sploh nezmožni. — Avstrijski minister zunanjih zadev (ki urejuje postopanje Avstrije napram drugim državam), grof Agenor Goluchovski, je odstopil. Mož ni bil posebno velik duh ter sploh ni znal postopati samostojno. Večkrat se je do-dobra osmešil, posebno s svojim nastopom proti slovanskim državam na Balkanu (Srbiji in Bolgarski), ko je po nepotrebnem izzval carinski (colninski) boj med Avstrijo in Srbijo, ki je pač obema državama škodoval. Na mesto Goluchovskega je prišel sedaj baron Ährenthal, ki je bil dozdej avstrijski poslanik na carskem dvoru v Petrogradu. Njegovo delovanje se menda ne bo mnogo razlikovalo od onega njegovega prednika, kar je že ministrski predsednik Beck v državnem zboru izjavil. Vsi morajo namreč delati tako, kakor hoče krona, to je cesar. — Tudi avstrijski vojni minister vitez Pitreich, je odstopil, in je prišel na njegovo mesto dosedanji domobranski minister pl. Schönau. Pitreich je moral baje odstopiti radi nesporazuma z Madjari. — V ogrskem državnem zboru so zadnji čas poslanci raznih narodnosti, ki prebivajo na Ogrskem poleg Madjarov (Srbi, Hrvati, Slovaki in Rumuni!) začeli ostro in odločno zahtevati pravice za svoje narode. Madjari pa nočejo pripoznati, da bi na Ogrskem bil še kak drugi narod nego madjarski. Tako je nedavno predsednik ogrskega državne zboru poklical rumunskega poslanca Maniu k redu, ker je ta izjavil, da ni Madjar, ampak Rumun; tako tiščijo tudi na Ogrskem nemadjarske narode k tlom. — Srbska skupščina (državni zbor) je izrekla vladi zaradi postopanja nasproti oholim zahtevam Avstrije zaupanje. — Nemški narodni svet za Češko pozivlje nemško mladino, naj hodi v počitnicah v češke kraje, kjer bo primorana govoriti z ljudstvom češki in se bo tako tega jezika priučila. Tako namreč nameravajo začeti Nemci izpodrivati Čeha pri raznih uradih. Isti način so začeli tudi na slov. Štajerskem, kjer pozivljejo nemško mladino, naj se uči slovenski. — Proti trgovini z dekleti se je vršil od 22. t. m. v Parizu mednarodni shod. — Na Francoskem so dobili novo ministrstvo. Ministrski predsednik je dalekovidni Clemenceau (beri Klemansó). Zakon o ločitvi cerkve od države bodo, kakor izjavljajo, izvedli s strogo doslednostjo. — Tudi na Španskem hočejo začeti novo življenje. Ministri izdelujejo zakone glede alkoholnega vprašanja, trgovinskih pogodb in glede verskega vprašanja. To slednje hočejo rešiti v duhu popolne svobode in pravičnosti, ozirajoč se edino na pravice in koristi države, seveda ne da bi se pri tem žalila vera, v kolikor se njen zunanji ustroj strinja z obstoječimi zakoni.

Štajerske novice.

Liste, katerim smo doposlali „Narodni List“, prosimo, da nam prihajajo v zameno!

Somišljeniki! Tudi drugo številko pošiljamo v svet v 6000 izvodih in sicer brezplačno. Nikomur torej ni treba številko vrniti, če tudi noče postati naročnik. Kdor nam hoče storiti uslugo, naj po prečitanju list dalje da in znanca z njim seznanji. Ker so nam pa vendar iz mnogih strani prišla vprašanja o naročnini, naznanjamo, da bode znašala za prihodnje številke, kar jih izide do novega leta, naročnina 1 K in se lahko vpošlje na naslov: «Narodni list v Celju». Z novim letom bomo začeli

nov letnik in če kdo vpošlje zdaj večji znesek, vpiše se mu na račun naročnine za prihodnje leto. Povdarjamo pa še enkrat, kar smo v prvi številki rekli, da se naš list ne sme smatrati kot nekako blago, ki se prodaja. Samo ob sebi je razumljivo, da bomo morali še tudi pozneje zmiraj po več tisoč izvodov brezplačno spraviti med množico, na kateri nam je v narodnem oziru ležeče, da jo pridobimo. Kdor torej more in ima iskro ljubezni do zanemarjenih rojakov v srcu, naj ne varčuje in naj podpira izven naročnine to podjetje z denarnimi in drugimi pomočki. Ako smo zadnjič omenili, da se začasno zneski pod 10 K ne sprejmejo, nismo hoteli s tem manj premožnih narodnjakov izključiti od sodelovanja pri blagem narodnem podjetju, ampak smo hoteli zabraniti očitane naših mnogoštevilnih nasprotnikov, da preveč beračimo. Zdej je osnovalni odbor storil sklep, da se vsak znesek hvaležno sprejme, vendar pa prosimo, da po možnosti kak zaupnik skupno pošlje več zneskov, da se prihrani poštne stroški in delo. Pošlje se na naslov: «Narodni list v Celju» ali «dr. Ljudevit Stiker v Celju». Obljubljeni so nam poučni spisi o važnih določbah kazenskega zakona in bomo razpravljali v razumljivi obliki sčasoma o vsem, kar treba pri prostemu človeku vedeti iz obrtnega, državljanskega in davčnih zakonov. Mnogo razumnih mož imamo širom domovine, ki na ta način morejo delovati za večjo izobrazbo in napredek ljudstva. Na delo torej! S tem se bomo najtožje izognili skušnjavi, da bi se tudi v našem listu vodila brezplodna politična ali osebna vojska. Bodite, cenjeni sotrudniki, praktični v pisavi! Pišite tako, da bode množica in tudi najizobraženejši človek vaše spise mogel z zanimanjem čitati. Koliko lenobe je bilo do sedaj v tem oziru med našo tako zvano inteligenco (razumništvom). Odkrito moramo reči, da so naši duhovniki bili v tem smislu doslej desetkrat delavnejši, seveda po svoje! Brez dela ni nič z našo stranko! Prosimo še nadalje poročil o vseh dogodkih in tudi obvestila, kje in kako se zoper nas dela, da se znamo ravnati. Somišljeniki, pripravite se v vsakem kraju tudi za zaupni shod, kateri se kmalu zopet skliče in bodite pripravljeni in poučeni o vsem, kar treba! Naznanite tudi naslove, na katere se naj list pošlje, ker je razumljivo, da je največje važnosti to, da bode list primerno razdeljen in razširjen. Rodoljuben pozdrav vsem! Naprej!

Nekaj o programu „narodne stranke za Štajersko“. Program naše stranke je v glavnih potezah načrtan v knjižici «Štajerski Slovenci, kaj hočemo?», katera knjižica je že romala v več tisoč izvodih med narod. (Opozarjamo, da kdor hoče knjižico imeti, jo lahko dobi brezplačno v našem uredništvu. Op. Ured.). Nekateri listi so se v to brošuro zaleteli, a stvarnega niti eden ni mogel ugovarjati, zato sta jo hotela ljubljanski «Slovenec» in celjska «Domovina» — smešiti. Ker torej stvarnega nobeden list ni povedal, zato odgovarjamo kratko na nekatere sameobsebi smešne ugovore. Dopisnik «Domovine» pravi, da ne poznamo preteklosti in da smo grobove skrunili, ker smo pisali, da nam je naše jezikovne pravice priborila v zadnjem času v prvi vrsti občina Kokarje. Kaj vse ne vedo povedati gospodje! Zdi se, kakor bi ne vedeli, da se vsaka stranka in vsak program rodi ne iz razmer, ki so vladale pred 30 leti ampak iz sodobnih razmer. Da so naši voditelji v sedemdesetih letih priborili slovenskemu jeziku mnogo pravic, iz tega sedanji nedelavni voditelji ne morejo za sebe kakih zaslug izvajati. Toda povedati jim moramo, da še ni vse, če uradi sprejemajo slovenske dopise, ampak da glavni pomen jezikovnega boja tiči v tem, da tudi uradi nam dopisujejo slovenski. In da se to v veliki meri že danes godi, je pač le v mali meri zasluga naših točasnih voditeljev, ki se celo izražajo: bog pomagaj, mi ne moremo pomagati, urada ne moremo prisiliti, da bi nam dopisoval slovensko. Pač pa je to večidel zasluga naših občin in v prvi vrsti občine Kokarje, ki je prva dosledno in do končne zmage celo nad deželnim odborom kazala na to, da zakon iz 1. 1867 ni pisan za urade, ampak za državljane,

* To notico smo morali, dasi silno neradi, zadnjič odložit. Op. ur.

torej da imajo državljani sami pravico si določiti jezik, v katerem se jim naj dopisuje, seveda v okviru zakona, to je, da si izvolijo eden v dotični deželi navadni jezik. Da smo torej v naši knjižici v prvi vrsti omenjali občino Kokarje, bo razumel vsak razsodni mož. Dalje se pravi, da je ostali program pravzaprav dosedanji program štajerskih Slovincov. Dobro! Veseli nas, da gospodje to pripoznajo, a vprašamo jih vendar prav ponižno: nam li morete dokazati, da je ena desetina štajerskih Slovincov dosedaj poznala ta program? Če torej nismo nič drugega dobrega storili, vsaj to nam boste pripoznali, da smo storili dobro narodno delo s tem, da smo razširili in sicer brezplačno, ta program, katerega tudi vi pripoznavate za svojega, med ljudstvo. Sicer pa se nam zdi čudno: kako so mogli gospodje pri «Domovini» proglasiti za dosedanji program štajerskih Slovincov to, kar je ljubljanski «Slovenec» proglasil za plod duševne revščine, za zmedeno in neumno? — Konečno še uljudno opomnimo gospode na neresnico, ki so jo dali poleteti v svet, češ, da mi ne zahtevamo v programu slovenskih srednjih šol. Naj se gospodje milostno ozrejo na odstavek na strani 27. naše knjižice, pa bodo našli tudi to. V bodoče jim priporočamo, da vsako našo stvar dobro prečitajo, predno o njej kaj pišejo. To v tem oziru naša prva in zadnja beseda.

Še enkrat shod v Polčanah. «Slovenski Gospodar» kuje kapital iz zadnjega shoda v Polčanah in predstavlja zadevico, kakor nekako veliko zmagoslavje velikega poslanca dr. Korošca Pa popolnoma neopravičeno! Napada gospoda založnika, podpredsednika katoliškega političnega društva v Slovenski Bistrici, da je baje na tem shodu narodni stranki tla pripravil. In s čem? Ker je naprosil g. dr. Kukovca, da bi prišel na shod, in ker kot podpredsednik ni mogel biti tako nesramen, da bi bil tega od društva povabljenega govornika na društvenem shodu napadal. To je edini greh gospoda Založnika, ki pač skoro edini razven g. Petra Novaka v slovenjebistriškem okraju kaj deluje. In ali je bil veliki poslanec g. dr. Korošec opravičen v svojem glasilu na tak način zoper katoliško politično društvo nastopiti? Na shod sta bila obljubila priti dva poslanca, Roškar in dr. Korošec, pa oba sta svojo obljubo tik pred shodom — preklicala. Šele nekaj ur pred shodom je društvo naprosilo ekspresno (z naglo pošto) dr. Kukovca, da bi se shod sploh vršiti mogel in je ta povabilo samo iz tega razloga sprejel. Dr. Korošec je pa to nekako zavohal in je šele vsled tega kljub odgovoru na shod prišel, da bi delal tu obstrukcijo, katere si na Dunaju ne upa delati. Taka je bila cela stvar. Ker je bil govor velikega poslanca dr. Korošca od kmetov zelo hladno sprejet, poskusil je s tem kak utis doseči, da je med govorom dr. Kukovca obstruiral in vmes vpil, kar bi bil tudi vsak pijanec lahko storil. Zdej se pa jezi v «Slov. Gospodarju», da je dr. Kukovec njegov namen spregledal ter vmesvpitje ignoriral (preziral.) Dr. Korošec je namreč hotel najti povod, da bi shod katoliškega političnega društva s svojimi zvestimi razgalil, da bi potem lahko očil proti nebesom zavijal in v «Slov. Gospodarju» pisal, da se je ljudska volja pokazala. To je nov dokaz skrajne nestrpnosti teh gospodov in dokaz, kako jim je za slovo, v resnici za neomejeno samooblast. Kakor je razvidno, si g. dr. Korošec misli, da je za štajerske Slovence on največji dar božji.

Časniški glasovi o „Narodnem Listu“. «Sl. Narod» je objavil iz 1. številke našega lista sestavek «Somišljeniki» ter pripomni: «Pozdravljamo z iskrenim zadovoljstvom «Narodni list» v nadi, da bo inavguriral novo lepšo dobo na slovenskem Štajerskem!»

«Südösterreichische Stimmen» pravijo, da pišemo popolnoma kakor «Slov. Narod» ter pozivajo k bojkotu zoper narodnega trgovca gosp. Umeka, ki je baje lastnik tiskarne, kjer še «Narodni List» tiska. «Südösterr. Stimmen» prav dobro vedo, da je lastnica tiskarne posebna zadruga, katere člani so med drugimi g. Lenarčič, dr. Romih in drugi. Toda ti dobri mariborski kristjani nisi napadli tu imenovanih gospodov, ker tema nič škodovati ne morejo, ampak so popolnoma po krivici udarili po g. Umeku, seveda

s krščanskim blagim namenom, da bi mu kot trgovcu in konkurentu mariborske Cirilove tiskarne nekaj kruha odjedli. Tako zna postopati sladki g. dr. Somrek! To si bodemo zapomnili! Mi se trudimo, da bi utrdili stališče slovenskih trgovcev nasproti nemškimi, ta krščanskokatoliški list pa piše v celih člankih reklamo za Schichtovo milo in razna židovska podjetja na eni strani, na drugi pa poziva k oškodovanju slovenskih trgovcev. Zoper tako protinarodno in brezsrčno postopanje bomo v vsakem slučaju najbrezobzirnejše nastopili. Sodba tega lista je za nas tem manj merodajna, ker nismo na tem stališču, da bi se smel šteti ta list po duhu, v katerem piše, med slovenske.

Kaj pa «Slovenec»? Ni mu prav, da nas je pozdravil «Slovenski Narod», kajti da nas je ta list pozdravil, je po «Slovenčevem» mnenju dokaz, da je narodna stranka za Štajersko le podružnica kranjske liberalne stranke. No, seveda! Večina občinstva je po našem časopisu tako poučena, da kaj družega nego liberalizem in klerikalizem za javno življenje sploh pri nas ne pride v poštev. Vendar pa mi upamo, da bodo se slovenski politični možgani morali sčasoma privaditi tudi brez teh dveh izrazov svoj posel opravljati, ker to ni več času popolnoma primerno. Da se «Slovenčevci» ne bodo privadili kakega drugega konjička jezditu nego večno «liberalce», to je sicer precej gotova stvar. In kdo bi gospodom hotel kratiti veselje, da nas imenujejo liberalce, če jih to tako srečne stori! Magari! Če greste še nekoliko dalje in nas imenujete tudi prostozidarje ali Antikriste, prosto vam! To dandanes ni več taka reč, zlasti če vi koga tako krstite. Vi že morate vedeti, kako je prav. Če imate interes na tem, da nas vaše ovčice imajo za liberalce, le pridno naprej! Menda pa «Slovenčevci» čobe povešajo, ker se še nismo uklonili njihovi zahtevi, da bi po «Slovenskem Narodu» udrihali. Toda mi nimamo povoda «Slovenčevcem» to uslugo storiti, četudi to zahtevajo, ker jim je baje «Slov. Narod» kruto krivico delal. Mogoče, da je slednje res, toda stvar si naj sporni stranki sami uredita. Do sedaj imamo nasproti «Slovincu» mi dolg račun, ker je neštevilu naših privržencev nečuvno krivico delal. Slučaji so še menda v spominu. Začasno torej nimamo povoda biti oprode «Slovenca» nasproti njegovemu tekmeču. V ostalem pa izrazimo svoje mnenje, da se smemo smatrati kot na vse strani prosti vseh predsodkov in neodvisni, kakor nasproti «Slovincu» tako nasproti «Slov. Narodu»! Naš program je v prvi vrsti praktično naroden.

Celjske novice. Porotne obravnave v Celju se prično dne 19. novembra. — Umrl je dne 25. t. m. v Radovljici na Gorenjskem v celjskih trgovskih in sploh slovenskih krogih dobroznani g. Maks Železnik, trgovski sotrudnik, soustanovitelj «slov. trgovskega društva v Celju». Mladi mož je bil neumorno delaven. — Ustanovitelj naše «narodne godbe», g. Anton Munda iz Št. Jurja ob Ščavnici, ki je dovršil visoko šolo za glasbeno umetnost na Dunaju, je imenovan za kapelnika v Danzerjevem orfeju na Dunaju. — Stari grajski vodnjak so našli na Starem gradu na zahodni strani Friderikovega stolpa. Vodnjak je baje globok 80 sežnjev. — Prvi sneg smo dobili v Celju v noči od petka na soboto. Zapadel je le malo. — Tesnopisni ali stenografski tečaj v Celju se zopet začne z začetkom novembra. Kdor ga želi obiskovati, naj se oglasi pri predsedniku društva slov. odvetniških in notarskih uradnikov v Celju, Rotovške ulice št. 19. Našo mladino opozarjamo, naj se pridno uči te znanosti, ker jo potrebuje v neštetihih slučajih življenja. — Poročil se je gosp. Egidij Vihar, črkostavec v «Zvezni tiskarni» in imejitelj sedaj zaprte gostilne slov. del. podpor. društva, z gdč. Minko Leon. Naše čestitke!

Celjski vodovod. Na dan 12. in 13. novembra so povabljeni na komisijo posestniki, kateri bodo imeli prodati svojo zemljo za napeljavno vodovoda, ki si ga tako srčno žele celjski mestni očetje. Upamo, da posestniki ne bodo prodajali svoje zemlje po sramotni ceni. Od vodovoda nima koristi nihče drugi, kakor par nemških hišnih posestnikov v Celju, slovenski davkoplačevalci pa bodo morali

po sklepu znanega Lehmana žalostnega spomina plačati vsako leto 2000 K za to napravo. Sicer smo pa res radovedni, kakšno vodo dobi Celje po previdnosti celjskih nemških bogov.

Čegav je celjski zrak, nemški ali slovenski? V celjskem nemškem mestnem zastopu sedijo 4 doktorji pravice, pa ne da bi se borili za pravice prebivalcev brez razločka narodnosti, ampak da teptajo pravice Slovencev in da se s tem smešijo pred svetom. Kakor je že znano, so zdaj sklenili, da mora vsak trgovec ali rokodelc, ki ima napis nad svojimi vrati, ako ta napis v zrak moli, mestu plačati davek in s tem pripoznati, da ima napis v prostoru, ki je lastnina celjskega mesta, namreč v zraku. Vsak pameten človek izprevidi, da je to nespametno. Zrak je božji in ne nemški, kakor smo tudi prepričani, da nam daje solnčno luč dobri Bog, ne pa nemški doktorji pravice v Celju. V imenu Slovencev sta sestavila gg. dr. Hrašovec in dr. Stiker temeljito pritožbo zoper ta sklep celjskega občinskega zastopa in upamo, da pravniki v Gradcu in na Dunaju nekoliko bolj trezno mislijo, kakor celjski nemški doktorji, in da bodo ta neumni sklep ovrgli. Saj se davek ne sme naložiti po sklepu kake občine, ampak treba za to postaviti, katero je cesar potrdil. Poteklo bode torej še mnogo vode po Savinji mimo Celja, predno bodo celjski mestni očetje davek od napisov pobirali.

Pa še nekaj imenitnega so sklenili, da namreč Slovenci ne bodo smeli zanaprej v Celju nad svojimi trgovinami in obrtni imeti slovenskih napisov. Kako se Slovenci zaradi tega neumnega sklepa celjskemu mestnemu zastopu v pest smešijo! Ljube duše, iz te moke ne bode kruha! Če bi višje oblasti hotele celjskim Nemcem v ti stvari prav dati, bi bili mo sami zadovoljni, kajti potem bi se začela močna burja med slovenskim ljudstvom po vsem Spodnjem Štajerskem in bi odnesla vse nemške napise, kar jih je v kmetskih občinah. To bi mi dosegli! Kajti kar je eni občini dovoljeno, moralo bi biti dovoljeno tudi drugi. Toda do tega ne bode prišlo, ker smo prepričani, da bodo višje oblasti ta sklep ovrgle. In če ne, potem je še mnogo sredstev, s katerimi se bode imenovani predpis dal storiti kot za Slovence brezpomemben in neškodljiv. Mi bi pa celjskemu mestnemu zastopu svetovali, da se začne vendar enkrat pečati bolj z gospodarskimi zadevami, pa ne s tako čudno politiko. Kanalizacija je skrajno slaba po celem mestu. Tu delajte in storite kaj! Naprava celjskih mitnic bi se tudi morala v lastno korist mesta odpraviti. Še ni minilo leto dnij, da so morali enega mitničarja odpustiti, ker je z mitnino svoj lastni žep krpal, v mestnega je pa premalo prišlo. Vozniki se javno bahajo, kako brezplačno vozijo, ker so sporazumljeni z mitničarji! Tako mesto nima od naprave mnogo dobička, ker skoro vse stroški požrejo, ljudstvo pa vendar trpi in plačuje. Tu naj celjski nemški doktorji študirajo pravico, napise pa naj pustijo!

Prepoved slovenskih napisov v Celju. Poslanci dr. Vovšek, dr. Korošec in drugi so vložili v državnem zboru interpelacijo (vprašanje) na ministra za notranje zadeve zaradi prepovedi slovenskih napisov v Celju. Zahtevajo, da se nepostaven sklep celjskega mestnega zastopa, s katerim ta Slovence izziva, razveljavi.

Občinske volitve v Petrovčah. Dne 23. in 24. oktobra so se vršile občinske volitve v veliki občini Petrovče pri Celju. Ta občina, ki šteje okoli 500 volilcev, je bila zmiraj v narodnih rokah in je županoval dosedaj tamkaj kmet g. Anton Koren. V zadnjem času je pa nastalo z njim nezadovoljstvo, deloma zaradi nesrečnega slučaja, da je storil njegov sin neko nepoštenost glede cerkvenega denarja, zaradi česar je bil ta tudi obsojen. Seveda je oče poštenjak. Kakor je pa nepoštenost nesrečnega tajnika celjskega okrajnega zastopa Kosema celo slovensko stranko hudo oškodovala, tako bi se bilo kmalu zgodilo v gori navedenem slučaju v Petrovčah. Pred kratkim je obudilo veliko začudenje poročilo nemških časopisov, da bode neka občina savinske doline kmalu prosila za vpeljanje nemškega pouka v ljudsko šolo. V najnevarnejšem trenutku se je izvedelo v Celju, da je to petrovška občina in da je vse tako napeljavno. da bode izvoljenih v odbor nekaj od-

ločnih nasprotnikov Slovencev in precej mož, ki so od teh odvisni, tako da bi se res moglo misliti na večino za kak poskus ljudsko šolo ponemčiti. Politično društvo «Naprej» je v tem trenutku srečno poseglo vmes in se je izvolil skoro soglasno odbor, v katerem imajo Slovenci dvetretjinsko večino in se je preprečilo, da bi bili voljeni tudi nekteri odločni nasprotniki Slovencev, ki so se že naprej bahali, da bodo šolo ponemčili. Z veseljem moramo poročati, da je bil grajščak stari grof Salm, četudi je po rodu Nmec, kakor navadno tudi tokrat odločno na strani slovensko mislečih kmetov ter je sprejel tudi izvolitev v občinski zastop. Upamo, da bode se tudi tam uprl v korist ljudstva vsakemu poskusu občino ponemčiti, saj smo se pri volitvah prepričali, da rad govori slovenski in spoštuje naš jezik. Izvoljen je bil soglasno tudi veleposestnik g. Ivan Jeschounig, ki ima v občini velika posestva in je v gospodarskem oziru storil marsikaj v korist prebivalstva. Pričakujemo, da ne bode vsiljeval občinskemu zastopu svojega nemškega mišljenja, kar bi izzvalo odločen odpor. Z volilci se je dogovorilo, da se skličejo kmalu k poučnemu zborovanju, na kateremu bomo razpravljali o mnogostransko izrečenem vprašanju nemškega jezika v ljudski šoli. Prepričani smo, da bode se doseglo sporazumljenje v ti stvari in sicer brez škode za slovensko stvar, saj smo videli, da imajo prebivalci te občine med seboj obilo razumnih množ.

V obrambo! V prvi številki našega časopisa smo omenili, da bode imel tudi obrambno nalogo. «Slovenec» in seveda «Gospodar» sta že nekolikokrat zaporedoma napadla župana okoliške občine Št. Jur ob južni železnici zaradi nekega občinskega sklepa o nemščini v ljudski šoli. Ne verujemo, da bi bil župan Urleb udeležen pri dotičnem sklepu iz hudobnega namena ali kot nasprotnik Slovencev. Kaj je na stvari, nam tudi ni natančno znano, kakor menda tudi «Slovincu» ne ter bode se, kakor upamo, kaka morebitna napaka sporazumno dala popraviti. Toliko pa vemo, da ni pametno, da hočeta omenjena časopisa gospoda Urleba sedaj kar kratkomalo označiti za nekakega slabega človeka in nemškutarja, ker je knjižico «Štajerski Slovenci, kaj hočemo» soppodpisal. Blaž Urleb je eden izmed najrazumnejših kmetov celjskega okraja in se morajo imenovati naravnost grobokopi štajerskih Slovencev oni Slovenci, ki s takimi nepremišljenimi napadi hočejo naše najrazumnejše ljudi spraviti v nasprotniški nemški tabor. Koliko takih napak se je že na Štajerskem zgodilo v našo neizmerno škodo. Upamo torej, da se g. Urleb ne bode na take napade oziral in da bode zvesto sodeloval pri vseh narodnih početjih ter tudi zmiraj ostal sotrudnik narodne stranke.

Iz Vojnika. G. dr. A. Žizek je odpovedal s 1. prosincem 1907 svojo službo kot okrožni zdravnik in kot zdravnik v deželni hiralnici. Pričakovali smo, da bo deželni odbor službo zdravnika v hiralnici, kakor bi to po postavi moral storiti, razpisal in s tem dal našim zdravnikom priliko, da prosijo za to službo. Toda kakor vedno, kadar bi bilo mogoče Slovincem dobiti kako službo, je tudi v tem slučaju deželni odbor kratkomalo brez vsakega razpisa podelil zdravniško mesto v hiralnici Nemcu dr. Höhnu. Ali ima imenovani German potrebne zmožnosti ali ne, po tem ni vprašal deželni odbor, zadostovalo mu je, da je odjedel kruh gotovo bolj zmožnim Slovincem in da je poslal Vojničanom zopet eno moč, ki bo pomagala Slovence zatirati. — Vojniški Nemci se seveda nad tem imenovanjem radujejo in da bi zasigurali stališče novemu nemškemu zdravniku, so poslali vlogo na okrajni odbor v Celju, v kateri naznajo, da je slovenski vojniški okrožni odbor vsled izstopa dr. Žizeka razpuščen (!?) in da prosijo za svojega zdravnika dr. Höhna znatne podpore. Pričakujemo od naših deželnih poslancev, da bodo v deželnem zboru primerno ožigosali strankarsko in nepostavno postopanje deželnega odbora in preprečili prozorne namene deželnega odbora in vojniških Nemcev. (Kakor čujemo, je dež. odbor službo sicer razpisal, a še predno je potekel rok, podelil isto Nemcu).

Vse, kar je prav. Dne 23. in 24. oktobra so bile občinske volitve v občini Veliki Pirešici v celjskem okraju. Znamenitost teh volitev tiči v tem,

da sta bila izvoljena v občinski odbor, kakor se nam poroča, kar dva župnika, in sicer ponkovski župnik g. Kunej in župnik v Galiciji g. Košar. Vsekako je to znamenitost.

Iz Gornjesavinske doline. Pred leti smo ustanovili pri nas napredno politično društvo, v tem ko je duhovniška stranka imela svoje katoliško politično društvo. Bodimo odkritosrčni: nobeno ni dosti delovalo. Nadjamo se, da bode sedaj bolje. Možje, ki stojite na čelu teh društev, skličite vendar kak javen shod! Zlasti bi bilo žele, naj se napredno politično društvo vzdrami in začne resno delovati. Naše glasilo naj bode «Narodni List». Podpirajmo ga, ker je neodvisen list, ki se ne bode bal zamere ne na desno, ne na levo. Plug, če ne dela, zarjavi, tako je tudi v političnem življenju. Delajmo!

Iz Šoštanja. Premeteni bi bili radi naši takozvani Nemci in na led bi radi speljali Slovence. Za 20. t. m. so dobili slovenski občinski odborniki vabila za volitev župana, katera pa niso bila podpisana od komisarja. Mislili so najprej, da si je kdo dovolil neumno šalo ter je morda hotel norčevati se iz slovenskih odbornikov. Toda izvedeli so kmalu, da so tudi nemški odborniki dobili povabila, pa pravilno podpisana. In dne 20. t. m. so prišli nemški gospodje odborniki ter volili in volili v potu obrazov, konečno pa začeli delati dolge obraze, ko slovenskih odbornikov — ni bilo. Z velikim veseljem so že upali, da dobe nemškega župana, pa ti preklicani trepasti Slovenci niso šli na lim. In tudi v bodoče ne gredo! — Sicer pa bodo gospodje sami dobro vedeli, da so nas Slovence oni sami naučili takšnega načina bojevanja. Ali se še mar spominjajo volitev v celjski okrajni zastop, ko mesto Celje in trg Vojnik čisto enostavno nista šla volit ter so bile po slavni razlagi zakonov od strani deželne vlade torej dotične volitve neveljavne. Zakaj bi se mi ne posluževali enakih sredstev? In povemo jim že danes, da Šoštanj ni zadnji tak kraj, ampak da na isti način tudi na Teharjih nikdar ne dobe nemškega župana. Klin s klinom!

Ribnica na Pohorju. Naš okrožni zdravnik, g. dr. Friderik Škof se je poročil v Ljubljani z gospicó Ant. Gomilškovo, kćerko nadoficijala južne železnice.

Dovoljenje za uničevanje zajcev je dobila od celjskega okrajnega glavarstva občina Slivnica pri Celju. S tem se je ugodilo že davni pravični zahtevi prebivalstva, ki je po večini ubogo in ki so mu zajci uničevali vse pridelke. Občina ima dovolj odstotkov planote za vinogradništvo in je torej dovoljenje popolnoma postavno.

V Roginski gorci se je pojavil legar. Umrlo je že več oseb.

V Hrastnik je premeščen kot načelnik železniške postaje g. Ludovik iz Trnova-Bistrice. Mož je narodno-zaveden.

Trbovlje. Nedavno so se dostavljale po naši dolini od c. kr. okrajnega glavarstva izdane tiskovine, na katerih se je blestel v pristnih gotskih črkah samonemški napis «Wohnungsliste». Dostavljanci so jih izročali slovenskim davkoplačevalcem, izmed katerih je 99 odstotkov nevesčih nemškega jezika. Umevno je toraj, da ti ne razumejo «ponižnih» želj in predpisov slavnega c. kr. urada, ne vejo, kaj se zahteva od njih, ne morejo toraj predpisom ustreči, za kar so seveda kaznovani. Ne gledé na to, pa je tako zapostavljanje slovenskega jezika vseskozi škandalozno in skrajna predrznost c. kr. uradnikov, ki naj si vendar enkrat zapomnijo, da so od nas slovenskih davkoplačevalcev vzdrževani nastavljenjenci, ki naj storijo vsaj toliko, da si do dobra ogledajo jezikovne naredbe in pa zemljevid, ki jim črno na belem pokaže, da služijo v slovenskih deželah. Prihodnjič pa jim stopimo malo trdneje na prste! — (Mi pa moramo ravno tako grajati one, ki sprejemajo take izkaze o stanovanjih v nemškem jeziku; tu treba odločnega nastopa ter vrniti takšne tiskovine, ker vemo sigurno, da celjsko glavarstvo ima slovenske tiskovine in jih na odločno zahtevo tudi razpošilja. Seveda ne moremo najti izraza ogorčenja, da se naši politični uradi, glavarstvo in davkarija, še morajo dati vedno k temu siliti, da spoštujejo cesarske postave in priznajo našemu jeziku pravice. — Op. ured.)

Iz Dobove pri Brežicah. Letina pri nas ni slaba. Posebno grozdje je jako lepo dozorelo in smo pridelali obilo prav izvrstne kapljice.

Na Velikem Kamnu pri Rajhenburgu je bilo dne 28. t. m. politično zborovanje, na katerem sta govorila poslanca dr. Vovšek in dr. Jankovič. Župnik Cerjak iz Rajhenburga je predlagal in zborovalci so sprejeli resolucijo, v kateri obsojajo «narodno stranko» in «Narodni List». Prisegamo, da jih na zborovanju ni bilo deset navzočih, ki bi poznali program naše stranke in ki bi poznali naš list. Temu primerno tudi presojava sklep. Če župnik Cerjak misli, da je s tem naši stvari le malo škodoval, se krvavo moti. Naj se le izrabljajo prižnice in shodi in časopisi za agitacijo zoper našo stranko in naš list, — to bo mnogo in mnogo ljudi napeljalo k temu, da se bodo začeli za stvar zanimati in prepričani smo, da nam bo to pridobilo prijateljev, ki bodo spoznali in se prepričali, da je naše početje dobro in plemenito. Zato si želimo še sto in sto Cerjakov na Spodnjem Štajerskem, ki bodo s svojo politično kratkovidnostjo proti svoji volji naši stvari samo koristili. Svarimo jih pa pred nepošteno agitacijo. Da hočemo odpraviti vero, da hočemo vreči križ iz šole in druga taka natolcevanja zoper nas so skrajno nepoštena in nam bi bilo samo žal, če bi proti ljudem, ki nastopajo nasproti nam z lažjo in zavijanjem, morali tudi mi nastopiti, kakor sicer s svojo nestrpnostjo in ošabnostjo že davno zaslужijo.

Iz Planine. Že meseca avgusta t. l. je potekla poslovna doba našega občinskega odbora, pa slavnoznani naš župan Schescherko še vedno ni razpisal novih volitev. Ali se boji za svoj županski stolec ali kali? In c. kr. okrajno glavarstvo ne ukrene ničesar, akoravno ima glavar vedno polna usta pravičnosti za oba naroda! Pričakujemo, da se bodo v prav kratkem času občinske volitve razpisale, sicer bomo drugod zaropotali, kar pa morda okrajnemu glavarstvu ne bo ljubo.

Nemško šolo dobi v kratkem Slov. Bistrica; slabotnemu otroku hoče seči pod roko nemški šulferajn z zdatno gmotno podporo. Obstoječo šolo bi radi meščani delili, a zavedni kmetje to zahtevo odločno odklanjajo. Očka Stiger, akcije stoje zelo slabo!

Sv. Janž na dravskem polju. Dne 21. nov. so v Prepoli prav žalostno obhajali god sv. Urše. Prej zvečer se je namreč fantu, ki je prevzel streljanje, po goreči cigareti vnelo 15 kg smodnika. Eksplozija je nesrečnega hudo razmesarila in obenem zapalila tudi dve hiši: — S takšnim nevarnim blagom je pač treba ravnati vedno previdno!

Iz Dolgoš. Letos nam prede slaba. Gorice so se izneverile, žita malo, fižol — edini pridelek, ki ga lahko prodamo v slabih letih — pa so nam že spomladi požrli Scherbaumovi zajci. To je že preveč! Kako dolgo še hočemo delati tlako za fine mestne gospodiče, ki nimajo v svojih «milionarskih» prsni niti toliko čuta časti, da bi poplačali škodo za svojo divjačino. — Torej po konci, dragi možje, in sloga pri prihodnji prodaji lova! Ako mi hočemo, potem ne bodo nikdar več tepali ti mogotci našega silja, potem bomo tudi mi na lastni zemlji glede lova tako prosti, kakor so naši sobratje pri Šmarjeti in drugod.

Iz Zrkovc. Pri nas živi star prerok, ki ve datum za vse važne dogodke do 50 let nazaj. Radovedni kroniki se opozarjajo tem potom na njega.

Znaki mariborskega Slovenstva. Narodnih prireditelj se mariborski veljaki kaj radi izogibljuje. Okoličani, mestni delavci in nižji uradniki so pač povsod navzoči in delajo nad mero svojih sil, z «odličnimi» pa je amen. Pri različnih narodnih prireditvah jih torej ne najdeš, k «Herbstmesse» v Gradec pa jih je romalo kar cele procesije. Da bi se ne bili vrnili! Predsednik «Slovanske Čitalnice» torej «najvzornejšega» in «najodločnejšega» mariborskega narodnega društva, zahaja k nemškim prireditvam kot slavnostni govornik: Ali je to škandal ali pa prav komplicirana taktična poteza? — V Studencih pri Mariboru so bila in so še prav ugodna tla za narodno delo in za močno organizacijo tamošnjega slovenskega življa. Toda mariborski junaki pred svojim nosom ne vidijo dela, celemu Spod. Štajerju pa hočejo komandirati!

Ptujski glavar Underrain je konečno premeščen iz Ptuj v Gradec. Bil je že skrajni čas. Mož je zagrižen Nemec in hud sovražnik vsega slovenskega. Bil je v Ptujju iskren prijatelj in napitni brat ptujskega župana Orniga, grozen sovražnik slovenskega jezika — ter si je kot tak stekel tudi dovolj — blamaž. Naši slovenski župani, katere je šikaniral na nečuvnen način, ga bodo ohranili gotovo v «blagem» spominu. Zaradi svojih izrednih zaslug za zatiranje in tlačenje slovenskega jezika je sedaj mož prideljen cesarskim uradom v Gradcu. Voščimo mu srečno pot. Kakor čujemo, pride kot začasni uradni vodja glavarstva v Ptuj nadkomisar Ervin pl. Prah iz Celja. Nadejamo se, da bo pravičen, ker bi mu sicer morali napovedati najostrejši boj.

Nemški uradniki južne železnice izzivajo slovensko občinstvo. Iz Ptujja se nam javlja slučaj od nekega uradnika Siegela, ki slovenskemu potniku ni dal voznega listka iz Ptujja v Poličane, ker je potnik zahteval listek v slovenskem jeziku. O tem uradniku imamo že več podobnih slučajev glede nečuvnega in izzivajočega njegovega postopanja nasproti Slovincem in naj bo prepričan, da bomo svoj čas na zgoraj pošteno zaropotali. Z obžalovanjem pa moramo na drugi strani napisati trpko resnico, da je naše občinstvo, tudi naše izobraženstvo, ki bi moralo dajati dober izgled, še vse preveč napolnjeno z nekim suženjskim duhom in da s tem, ker ne zahteva pri železnici vsega dosledno slovenski, daje takim nemškim nadutim uradnikom povoda dovolj, da se iz nas takorekoč norčujejo.

Na naslov štajerske kmetijske družbe. Iz ptujskega okraja smo sprejeli: «Gospodarski glasnik», glasilo štaj. kmet. družbe za slovenske člane izhaja zelo neredno, kajti vsaka druga številka zakasni 3—8 dni. Kakor se nam dozdeva, zadene krivda neposredno tiskarno in seveda s tem tudi odgovornega urednika generalnega tajnika Juvana. V korist članov kmetov, ki so se začeli ravno letos živahnejše gibati ter organizirati (združevati) po kmet. podružnicah, se mora ta nedostatek odpraviti, da ne bo semtertja v listu naveden rok za naročila itd. potekel prej, predno se list članom dostavi. Odobrujemo pa, da prinaša list posebno letos veliko več izvernih in za našega kmetovalca na slov. Štajerskem primernejših člankov, kakor nemški «Landw. Mitteil.» Posvetili bomo temu glasilu vedno več paznosti in nasvetovali še kaj, kar bi se dalo izboljšati in bi bilo slov. članom na korist.

S Huma pri Ormožu. Neki nemški izzivalec iz Ormoža in nekateri po njih zapeljani možje hočejo naskočiti naš slovenski Hum. Zahtevati hočejo baje popolnoma nemški pouk v zadnjih razredih ljudske šole. Kako škodljivo upliva tak pouk na mlade otroške duše, to izprevidi vsak treznomisleči človek. Zato pozivljemo zavedno slovensko ljudstvo na Humu, naj napravi konec temu neumnemu počenjanju.

Iz Ljutomera je odšel tamošnji zemljemerec (geometer) Sprung, ki je bil zvesti sluga ljutomerskih nemških velikih glav. Na njegovo mesto je prišel Doležek.

Iz Radgone se preseli 37. topničarski (artiljerijski) polk, ki je bil tam 10 let, v Zagreb.

Človekoljubnost v mariborski bolnišnici. O mariborski bolnišnici in o tem, kako se tam za bolnike postopa, bi se dale napisati cele knjige in bomo svoječasno tudi osvetlili nekatere dogodke. Za danes omenjamo samo sledeči slučaj, ki kaže človekoljubnost vodstva bolnišnice v posebni luči. Nedavno so poročali časopisi, da je med Mariborom in Sv. Lovrencem na koroški železnici skočil z vlaka neki 22 letni fant od Konjic, ker ni imel pravega voznega listka in bi bil moral doplačati. Težko ranjenega ga je prevzel tovorni vlak, ki je vozil v Maribor in je vlakovodja telefonično obvestil službujočega uradnika na koroškem kolodvoru v Mariboru. Ta je takoj vprašal telefonično na stražnico v Maribor, ali bo dalo vodstvo bolnišnice ranjenega odpeljati s kolodvora v bolnišnico. «Ne», je bil odgovor. In tako je moral uradnik uporabiti železniško osobje, da je dal težko ranjenega prenesti v bolnišnico, kjer je fant kmalu umrl. Zakaj neki imajo v bolnišnici v to pripravljen vozove?

Lovski zakon za Štajersko, ki ga je sklenil deželni zbor in ki je nekaj boljši od starega, je cesar potrdil.

V **Gradcu** se je osnoval slovenski Sokol.

V **graški bolnišnici** ni minoli teden celih osem dni nihče umrl. Razobesili so belo zastavo.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Koroško.

Celovski mestni občinski svet, ki je seveda trdo nemški, je storil oster sklep zoper dvojezične poštne tiskovine za Koroško. Sicer dvomimo, da se bode poštno ravnateljstvo na ta neumni sklep kaj oziralo, vendar omenjamo to kot izgled strašne nestrpnosti raznih nadutežev. Na Koroškem je ena tretjina prebivalstva slovenskega in je edino pravično, če se tudi pri pošti slovenski jezik spoštuje.

Kranjsko.

Dolenjska železnica Trbovlje — Št. Janž se bo menda vendar v doglednem času začela graditi. Pred nekaj dnevi so bili slovenski poslanci pri ministru za železnice in so se glede te proge z njim razgovarjali. Minister je obljubil, da bo vzelo zadevo resno v pretres.

Ljubljanskega župana g. Ivana Hribarja je visoko odlikoval srbski kralj Peter I. in sicer mu je podelil red sv. Save III. vrste. Listi poročajo, da je župan odlikovanje odklonil.

Potres so čutili na dolenjski strani (okoli Krškega, Brežic, v Cerkljah pri Krškem in drugod) minuli teden večkrat.

Velik vinski sejm priredi podružnica kranjske kmetijske družbe v Novem mestu dne 8. novembra t. l. v prostorih gospe Tučekove.

Vinsko razstavo priredi v Ljubljani v «Narodnem domu» dne 17., 18. in 19. novembra.

Legar se je pojavil v Postojni. Poklicane oblasti so storile potrebne korake, da se bolezen ne razširi. Šole so zaprte.

Primorsko.

Jadranska banka v Trstu je po 10 in polmesečnem poslovanju dosegla promet v višini 229 milijonov Kron.

Spomenik dr. Karlu Lavriču, velikemu rodoljubi in vzornemu zagovorniku slovenskih pravic na Goriškem, ki je umrl pred 10 leti, postavijo spomenik na Otavi na Goriškem.

Trgatev na Krasu se je letos dobro obnesla. Vina je pač nekaj manj kakor lani, a je zato boljše kapljica. Zlasti je teran izvrsten.

Razstavo živine imajo dne 14. novembra v Sežani za sežanski okraj, dne 16. novembra v Komnu za komenski okraj in za občine Devin in Doberdob.

Razne novosti.

Koliko izvozi Srbija žita? Od 1. jan. do 1. oktobra 1906 se je izvozilo iz Srbije 122,278.763 kilogramov žita. Lani se ga je v istem času izvozilo za 52,160.009 kilogramov manj.

Velikansko mesto. V Londonu, glavnem mestu angleške države, je 750.000 hiš. V vsako izmed teh hiš prihajajo mlekarji in mlekarice po dvakrat na dan. V celem mestu se porabi na dan 2 milijona litrov mleka.

Žetev na Ruskem je letos slaba, na nekaterih mestih celo jako slaba. Znano je, da je Rusija na žitu bogata država. Slaba letina zadene torej to ogromno državo jako hudo. Že do sedaj je po nekaterih krajih nastala lakota.

Vsled veselja je umrla v Berlinu 52letna vdova Hols, ker je dobila od sina — vojaka poročilo, da pride s prvim transportom (prevozom) domov iz južne Afrike.

Šolski zdravniki. Naučno ministerstvo se ravno bavi s tem, da bi se uvedli za vse šole šolski zdravniki. Nedavno je pozvalo vse činitele, naj izrazijo o tem svoje mnenje. Mi smo svoje stališče glede šolskih zdravnikov pojasnili v knjižici «Štajerski Slovenci kaj hočemo?»

Plateno blago podražijo tovarnarji z mescem novembrom, in sicer za 50% Lanene preje in tudi lanu primanjkuje, ker izvažajo skoro vse v Severno Ameriko.

Srbski državni dolgovi znašajo 451,677.676 dinarjev (1 dinar znaša nekaj več ko 1 K.)

Proti kajenju. Na Angleškem izdelujejo zakon, po katerem bo prepovedano kaditi otrokom. Deček pod 16 leti, ki ga bodo zalotili pri kajenju, bo plačal kazen. Tudi bodo ostre kazni za prodajalce tobaka, ki bi istega prodajali otrokom.

Duhovnikom na Avstrijskem se zvišajo plače za 4 milijone 800.000 Kron na leto s prihodnjim novim letom. Potrebno in nujno bo tudi, in v smislu našega programa moramo na to zahtevo opozarjati, da se sedaj od strani države urede tudi cerkvene postojbine.

Lonce podražiti je sklenila zadruga lončarjev na Dunaju, in sicer za 25%.

Hitro po poroki v smrt sta šla odvetnik Welb in njegova mlada žena; bila sta še le na ženitovanjskem potovanju. On je bil namreč iz rodbine, v kateri se sušica podeduje od roda do roda. Spoznal je, da je tudi on že obolel; to ga je tako zbolelo, da je sklenil se usmrtiti. A tudi ona je junaško izjavila, da gre z njim vred v smrt in tako sta se oba usmrtila.

Velikanski požar je uničil nedavno celo občino Maros Deda na Ogrskem. Upepeljenih je blizu 150 hiš.

Zlata se je pridelalo leta 1905 na celem svetu za 450 milijonov kron; od tega se ga je pridelalo v Avstriji za 29 milijonov kron.

Grozen strah pred vojaško uniformo imajo vsekakor na Pruskem in to celo ljudje, ki so vendar popolnoma neodvisni. Nedavno se je zgodil tam slučaj, ki je vzbudil veliko smeha. V mestu Köpenike blizu Berlina si je nek kot stotnik oblečen mož vzel z neke vojaške stražnice 20 mož, dal nasaditi bajonete, in je marširal z njimi k mestni hiši, dal odpeljati «na povelje cesarja» župana in prvega svetovalca baje «radi nerednosti v blagajni» v zapor. Potem pa je izginil — z njim pa je izginilo iz mestne občinske blagajne tudi 4000 K denarja. Blamirani meščani so še le pozneje prišli na to, da jih je nek navihani slepar prav lopovsko opeharil. A pred njegovo stotniško uniformo so jim srca popadala v hlače. Kakor pravijo najnovejša poročila, so sleparja že vjeli in je to nek 57 letni čevljarški pomočnik Vogt, ki je v svojem življenju presedel že nad 20 let po ječah.

Dopisi.

Od Sv. Martina pod Vurberkom. Naš brod že več tednov ne vozi, ker je voda na Dolgoškem obrežju preplitva. Da radi tega spi ves promet, ne le v naši, temveč tudi v sosednjih farah, razume vsakdo, ki pozna krajevne razmere. Kdor hoče svoje pridelke spraviti v Maribor, mora z vozom ali na Sv. Petra, po cesti, ki je primerna le za tovarno živino, na pr. vole in mule, ali pa po tri ure daljšem potu čez Sv. Marjeto. Da ta škandal mirno gledata okr. zastop in c. kr. glavarstvo, je nezaslišano. Ali ne uvidita ti oblasti, da je okrajna cesta od Maribora do Sv. Martina brez pomena, ako brod ne funkcijonira. Zakaj c. kr. glavarstvo prošnje konzorcija za brod za podaljšanje dovoljenja koncesije vsako tretje leto priporoča c. kr. namestništvu, ako ve, da ta — dasi ima dovolj denarja — ne izpolni toliko časa svoje dolžnosti in ne naredi, kakor se je to sicer že večkrat zgodilo, čez ono plitvino lesenega mostu za silo?!

Iz podravske doline. V zadnjih letih se je zgodilo že mnogo slučajev, da so tujci ter tržani iz Št. Lovrenca nad Mariborom in iz Marnberga pokupili velika posestva z lepimi gozdovi. V bodoče se moramo temu odločno postaviti po robu; kajti ravno gozdovi delajo, da se šteje naša dolina med premožnejše kraje. Če pa bodo ti kupci divjali po naših gozdovih še 10 let tako naprej, kakor so sedaj začeli, potem bodo naše lepe in razmeroma premožne kraje spremenili v pravo pravcato afrikansko puščavo. Mnogi rodovi so srečno živeli na teh posestvih, ker so štedili z

svojimi gozdovi in so sekali le toliko, kolikor so potrebovali za življenje in za davek. Ako pa pride tujec in uniči gozd, kdo pa more potem na takem posestvu izhajati? Naši predniki so dobro živeli na tej zemlji in to moremo tudi mi, ako delamo, kakor so delali predniki, delati pa je seveda treba v vsakem stanu! In če delamo, kakor so delali naši očetje in kakor delajo še danes mnogi naši sosedi, nam bo še vedno stokrat boljše, kakor s tistimi par tisočaki, katere bi dobili za gozd, kajti denar ima zelo polzek rep. Ostanimo torej na zemlji svojih očetov in poženimo od hiše vsakega šentlovrenškega in marmeškega tržkega žida, kateremu se cedijo sline po naših lepih gozdovih.

Št. Juri ob južni žel. Pri nas se je dne 14. t. m. osnovala ljudska knjižnica. Namen ji je prekrbovati članom potrebnega čtiva v pouk in zabavo ter sploh pospeševati splošno naobrazbo. V svrhu uspešnega delovanja prirejala bo tudi veselice, gledališke predstave, zabavne sestanke in predavanja. Član je lahko vsakdo, ki se zaveže izpolnjevati vse dolžnosti in ga sprejme odbor. S tem se je ustreglo v našem trgu občutni potrebi, da se osnuje nekako središče, okoli katerega se zbirajo vsi, ki so željni nadaljne izobrazbe ter razveselila. Osnovana pa je «Knjižnica» na širši slovensko-narodni podlagi, kakor pač to zahtevajo današnje razmere. Splošni vsestranski napredek narodna nadaljna izobrazba je cilj osnovanega društva. Narod sebi najvišji vzor je politično stališče društva in smer delovanja. Poveličevanje enostranskih političnih načel prepušča društvo dovoljno «Katoliškemu bralnemu društvu». V odbor so voljeni: predsednikom g. Kveder, podpredsednici gca Anica Kavčičeva, tajnikom g. dr. Benjamin Ipavic, blagajnikom g. Recelj, odbornikom gg. Oton Kartin in Andrej Oset. —

Zadeva kmetijske šole bo končno vendar — upamo — prišla v pravi tir. Celo leto so preiskovali, ali bo pri nas dovolj vode ali ne. Seveda je imelo to vse namen zavlačevanja. Sedaj so, kolikor smo izvedeli, našli, da imamo vode dovolj in v kratkem pride baje inženier merit prostor za stavbišče poslopij. Največjo zaslugo, da je stvar vkljub vsemu zavlačevanju od strani deželne vlade napredovala, ima g. dr. Gustav Ipavic. —

Kmetijsko podružnico osnovati si smo sklenili pred več tedni. Priglasilo se je takoj nad 60 članov. Pa kaj so rekli mogočni nemški gospodje v Celju, ki imajo tam tudi svojo podružnico, katera šteje — čujte in strmite! — okrog 25 članov? Rekli so ti nemški bogovi, da je podružnica v Št. Jurju — nepotrebna. Ta strah, ta strah, ta grozni strah! Naša podružnica bo seveda popolnoma gospodarskega značaja in ne bo uganjala politike, in to smrdi celjskim mogotcem. Pa še naj kdo reče, da Nemci hočejo zadrževati naš gospodarski napredek! Zadeva naše podružnice pa je sedaj pri osrednjem odboru štajerske kmetijske družbe, in upamo, da ta ne bo tako kratkoviden kakor celjski meščani, ki se na kmetijstvo toliko razumejo, kakor mi na njihov vodovod. .

Iz Rajhenburga. Tako težko pričakovani «Narodni List» je toraj vendar enkrat izšel. Dal Bog, da bi bil trden in vztrajen branitelj pravic slovenskega naroda na Štajerskem proti navalu njega najhujših sovražnikov janičarjev-nemčurjev, a obenem tudi osvoboditelj in zaščitnik našega kmeta. Kmetu je v prvi vrsti treba izobrazbe, splošne in stanovske. Le izobražen in samozavesten kmet ne bode več suženj. Ni čuda toraj, da se nazadnjaki bojujejo s tako srditostjo proti pravi izobrazbi slovenskega kmeta. Glede organizacije «narodne stranke» bi bilo pripomniti, da se naj posebno ozira na krajevne odbore. Ti so najvažnejši, takorekoč temelj cele organizacije. Pri sedanjih razmerah je seveda to zelo težavno, kajti v manjših krajih bodo pristaši stranke pravi trpini; razglašeni bodo kot brezverci in kuga za družbo. Toda s časom se bode gotovo na bolje obrnilo. Prva naloga teh krajevnih odborov bi bila razširjevanje strankinega lista in v slučaju volitev delovanje (agitacija) za kandidata, katerega priporoča strankino vodstvo. Krajni odbor bi moral tudi skrbeti in delovati na to, da bi prišli v odbore cerkvene itd. le možje, ki so odločni pristaši narodne stranke. Posebno bi bilo priporočati krajevnim odborom ustanavljanje ljudskih knjižnic.

Predpretekli teden se je vršil v Rajhenburgu sv. misijon. Pridigal je pater Kasjan-Zemljak skoro samo o volitvah ter obljubljal vsem samo pekel!

Neka kmetica se je zato med drugim tudi izrazila: «Če pridem v davkarijo mi pretijo, da bodem prodana, če pa pridem v cerkev, pa pravijo, da bodem ferdmana!» Sploh so se vsi kmeti zgražali! Omenil je tudi, da se sramuje, da je rajhenburški rojak. (Seveda, Rajhenburžani so sami «divjaki», kakor jih je krstil častiti g. župnik Cerjak!)

O priliki deželnozborskih volitev so nekoliko delovali tudi gg. visokošolci. To je tako zbudlo g. župnika Cerjaka, da je v neki propovedi izustil: «Visokošolci so kuga za družbo!» Bogoslovci se tudi navadno prištevajo med visokošolce; ali je gospod Cerjak mislil tudi na-nje?! Dr. Šušteršič, dr. Jankovič so častni člani «Danice», če je te menil, je imel mogoče tudi prav! Sploh bi se dalo še marsikaj omeniti, toda pride še vse o pravem času!

Iz gornjega se izprevidi, kako oblastno so že nastopali nekateri in da je bil že skrajni čas, da se je ustanovila stranka, ki bode delovala v korist in blaginjo kmeta. —r.—

Iz Slovenskih goric. Doba veselice na deželi se bliža za letos zopet h koncu, kajti pri nas je vselej najživahneje v tem oziru ravno v letnem času, ko računamo vedno s tem, da lepa pot in ugodno vreme privabita čimnajveč tujih gostov. Posebnih umetniških poizkusov proizvajati sicer ne kaže radi prostega naroda, kateri zahteva nekaj za smeh, še manj pa, ker se med igralci na deželi vrše vedno kakšne izpremembe. Na vse te nedostatke se tekom zadnjih let naše izobraženstvo bližnjih in dalnjih krajev ni mnogo oziralo — in vendar se je zgodilo nekaj, kar mora hote ali nehote opaziti vsak otrok. Pred leti se je kar trlo zavednega občinstva iz različnih krajev ob priliki kake veselice, bodisi še tako priproste, a danes, ko so bralna društva preustrojena v znane «Zveze», prihajajo na veselice le še ženske in mogoče par mladih fantov.

Predvsem občuti seveda najbolj blagajna, ker mora računati vselej s primanjkljajem. Čeravno se proslavljajo velikanski uspehi, vendar imajo današnje veselice prežalostno lice. Nič naprednega, — caplja se po stari zgledani poti. — Slovca so svoječasno tudi naša pevska društva, pod vodstvom neumorno delajočega učiteljstva, izvajale so se umetne in narodne pesmi, tekmovali so pevci med saboj, kdo da si pribori venec slave. A danes? — Stare izrabljene mašine so morale v pokoj vsled pritiska raznih, dostikrat nepoklicanih «reševalcev» naroda, a tudi o pevskih zborih ni več ne sluha ne duha.

Dovolj vsega tega! Zadosti dolgo smo se dali izzivati, kar nam je bilo edino plačilo za nekdanji trud. Mi hočemo, da narod napreduje, da ne zagazimo, da se dviga v novodobni prosveti. Priti mora narod do prepričanja, da ga nemški jezik samnasebi ne reši propasti, ampak da je prvo in glavno, da napredujemo gospodarsko, gmotno. Le tako postane narod politično zrel. Same veselice in kričanje je zastoj; mi ginemo in pride doba, ko nas nemški kapital izpodrine iz našega domovja.

Kdor pozna razmere naroda, bo tako sodil. Nismo neizkušeni mladiči, kakor nas nazivljajo okrog «Doma», ampak izjavljamo, da bomo odslej neustrašeno in odkrito v vsaki stvari povedali resnico. Zato pa pozdravljen «Narodni List», znanik resnice in pravice!

Iz Dravinske doline. Premotrimo nekoliko gospodarski položaj v naši dolini. Lep košček zemlje je naše bivališče, popolnoma podoben toliko slavljeno Savinski dolini. Tudi zemlja ni manj rodovitna pri nas, nego ob obrežjih Savine. Tam so rodna tla za hmelj, pri nas pa za vino. Žalibog pa je to prirodno bogastvo ravno v zadnjih letih jelo zelo pojemati. Krasne vinske gorice se poslavljajo in z njimi naše blagostanje.

Kaj storiti? Obupati nikakor! Treba bode rigolati vinograde s pomočjo brezobrestnih posojil; da bode potekla marsikatera kaplja s potnega čela in bo treba prestati še mnogo več truda in težav, kakor sicer, je bez dvoma. Marsikateri izmed nas celo ne bo nikdar užival sadov svojega truda. A

to nas ne sme motiti. Čez par let se bode, kakor sedaj na Bizeljskem in v Ljutomerskih goricah, prenovila cela dolina s krepkimi svežimi ameriškimi trtami. Do takrat bode, upamo, tudi vlada že uredila svoje dolžnosti in vsak vinogradnik bo moral biti član proizvajalne (produktivne) zadrage. To bode velikanske važnosti. Dočim sedaj posamezni vinogradnik sam ne more določiti cene svojemu pridelku, bodo potem zadruge stopile v zvezo ter onemogočile, da bi razni špekulanti, ki so nas dosedaj prav po židovsko nizki ceni primorali k prodaji rujne kapljice, obogateli, mi pa se dan za dnevom bližali večji revščini. Denar, ki smo ga dobili za vino, je bil edini gotov dohodek. Ako nam je spodrknilo pri tem, nismo imeli iz česa plačati davkov ter pokriti drugih potrebščin. Potem bo to drugače. V zadrugah se bo prodalo vino skupno in prodalo se bo gotovo ter po zadovoljivih cenah. Do sedaj se nam je mnogokrat pripetilo, da smo imeli sicer vino v kleti, pa ni bilo kupca. Kako hudo je to, vemo vsi. In vendar: Kvišku srca! Kakor pravijo Bizeljčani, da je trtna uš bila za njihove vinograde pravi božji blagoslov, istotako morda poročemo prej ali slej tudi mi. Pomladile se bodo naše vinske gorice vsaj čez par let z mlado rodovitno ameriškano trto. Nosile nam bodo mnogo rujnega vinca, katerega bomo mogli prodati za dostojno ceno. Naši hrami, v katerih je sedaj skozi par let zamrlo življenje, bodo zopet oživelili, in vesela slovenska pesem se bode ob trgatvi zopet razlegala čez hrib in plan. . . Kmet, ki sedaj nosiš vsled mnogih nesreč sklonjeno glavo, bodeš zopet v lepem blagostanju, kakor v tistih lepih časih, katerih ne moreš pozabiti. Pase še kaj pogovorimo! Na svidenje!

Slav. učiteljstvu na Spod. Štajerskem in Kranjskem!

Kakor znano, pripravlja c. kr. deželni šolski svet v Gradcu že dalj časa nove tiskovine za šole in krajne šolske svete, katere pa še niso potrjene, kar se je splošno pričakovalo.

Vsled tega so tudi vse tiskarne in založniki tiskovin zalogo starih tiskovin opustili, kar je bilo zopet na škodo slav. učiteljstvu in šolam, da niso pravočasno dobili uradnih knjig in tiskovin.

Pod tem vplivom so tudi trgovci s papirjem, knjigami in različnimi šolskimi potrebščinami trpeli in niso mogli slavnemu učiteljstvu tako točno postreči kakor prejšnja leta.

Podpisani prosi slavno učiteljstvo, da mu letošnjo zamudo, z ozirom na gori navedeno dejstvo, blagovoli oprostiti; zagotavlja, da bo znanprej s tiskovinami in uradnimi knjigami, kakor tudi z zvezki in drugimi potrebščinami točno in dobro postregel; prosi pa tudi slav. učiteljstvo, da ga o eventualnih nedostatkih pouči in gledé knjig in zvezkov pravočasno sporoči, ker le potem je mogoče brez napak točno in pravilno postreči.

Z odličnim spoštovanjem

Anton Umek

v Brežicah in v Krškem.

Društvene stvari.

Akad. tehn. društvo «Tabor» v Gradcu si je na zadnjem rednem občnem zboru dne 24. t. m. izvolilo za zimski tečaj 1906/7 sledeči odbor: predsednik: stud. iur. Josip Pučnik; podpredsednik: stud. med. Hugon Robič; tajnik: stud. iur. Ivan Jančič; blagajnik: stud. iur. Božidar Romih; knjižničar: cand. phil. Josip Glonar; gospodar: stud. iur. Ivan Klobasa; odb. nam. zapisnikar: stud. med. Jakob Schober; arhivar: stud. iur. Ludovik Zagoričnik; pregledniki: cand. phil. Ivan Prekoršek, cand. phil. Matko Rauter in cand. mech. Viktor Turnšek.

Slov. akad. društvo «Slovenija» na Dunaju si je na zadnjem občnem zboru, dne 21. t. m. izvolilo za zimski tečaj sledeči odbor: Predsednik: cand. phil. Fran Mravljak, podpredsednik: stud. med. vet. Ivan Losničar, tajnik: cand. iur. Janko Olip, blagajnik: stud. phil. Fran Bradac, knjižničar: stud. iur. Ernest Kobé, arhivar: stud. iur. Ivan Stanonik, gospodar: stud. phil. Vojeslav Molé, namestnika: stud. iur. Fran Trampuž in stud. med. Ervin Murgol, pregledniki: cand. phil. Josip Breznik, cand. phil. Ludvik Cimperman in stud. med. Hrabroslav Jenko.



Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

CELJE, Rotovška ulica št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Svinčniki, peresa, peresniki, radirke, kamenčki, tablice, gobice, črnilo.

Trgovske knjige v vseh velikostih, črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Papirnate vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Sigelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami od najprostejših do najfinejših izdeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. Priznano dobro blago. Solidna in točna postrežba.



Trgovina s papirjem pisalnim in risalnim orodjem, založba risank in pisank

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem

priporoča svojo na novo dopolnjeno izbiro galanterijskega blaga v najmodernejših proizvodih tu- in inozemske provenijence, nadalje različne igrače, veliko zalogo šip, navadnih in finih v vseh barvah, gladke in pisane, zrcala, okvire, podobe, statue, križe, molitvenike i. t. d.

Tiskovine za šole in krajne šolske svete, za občine in razne urade; sprejme naročila na vsakovrstne časopise, modne žurnale in knjige v vseh jezikih. Dalje prekrbi vsakovrstna tiskarska in knjigarska dela iz Zadrugne tiskarne in knjigoveznice v Krškem.

Naznanjam vljudno sl. občinstvu, da bodem od sedaj naprej



dalmatinsko črno in opol-vino



katero se je tukaj že tako priljubilo, tudi na veliko od 56 litrov naprej po nizki ceni prodajal. Vino kupujem izključno le na mestu v Dalmaciji in morem raditega za čisto naravno blago jamčiti in ga tudi vsem bolehavim, slabokrvnim, kakor vsem od kake bolezni okrevajočim najbolje priporočati; tako tudi gostilničarjem. Priporočam svojo trgovino z mešanim blagom. Blago imam solidno, cene zmerne, postrežbo točno.

10-1

Josip Cizel na Polzeli (Štajersko).



Gašpar Trapičar

3-1

slikar v Št. Jurju ob južni železnici

naznanja slavnemu občinstvu, da izdeluje točno, solidno in ceno vsa v svojo stroko spadajoča dela.



RAZLIČNE TEHTNICE.

Izdelujem nove ter popravljam tudi stare, bodisi decimalke, premostne ali sploh vsake vrste tehtnic.

ŠTEDILNA OGNJIŠČA,

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor tudi zidarska dela z jamstvom dobrega izvršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

VSAKOVRSNE VODOVODE,

bodisi iz studencev, vodnjakov ali hidravličnimi vidri, odkoder se voda lahko poljubno napelje bodisi v kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

PREVZAMEM POPOLNO NAPRAVO KOPALIŠČ,

najsibodo gorka, mrzla ali parna kopališča, bodisi za zasebnike, zavode, občine itd. — Izvršujem vsa konstrukcijska dela, kakor mostiče, železne

cvetličnjake, verande, stopnjice, ravne ali okrogle.

VSAKOVRSNE ŽELEZNE OGRAJE

(tudi iz žice), na pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in zasebne hiše itd. — Železna vrata za prodajalne in skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve, napeljavo strelovodov itd.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah.

9-1

Priporočam se za obilno naročbo

Ivan Rebek,

stavbeni in umetni ključavničar
Celje, Poljska ulica št. 14.

P. n.

Tem potom se uljudno naznanja, da se je otvorila na novo urejena

zadružna tiskarna v Krškem

registrovana zadruga z omejeno zavezo

katera se priporoča p. n. občinstvu, slav. društvom ter vsem uradom v naročitev vsakovrstnih tiskovin od navadne do najmodernejše oblike. Ker je tiskarna popolnoma nova ter bogato založena z najmodernejšimi črkami in okraski, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini. Izvršuje kakor: uradne tiskovine, kuverte, pismene papirje, račune, cenike, etikete, časopise, knjige, brošurice, cirkulare, reklamne liste, lepake, letake, opomine, vsakovrstna vabila, spovedne listke, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, poročna naznanila i. t. d.; za hranilnice in posojilnice: hranilne in zadružne knjižice, dolžna pisma ter vse druge tiskovine. Sploh izvršuje v kratkem času vsa v to stroko spadajoča dela okusno in ceno.

Zadružna knjigoveznica.

Knjige se vežejo v vseh oblikah od priproste do najbolj lične. — Delo močno in trpežno. — Cene zmerne. — Postrežba točna.

Zadružna tiskarna v Krškem

registr. zadruga z omejeno zavezo.